

pripremili smo i/ili preveli za vas

Spremnost za školu

Branka Starc, psihologinja
Dječji vrtić Cvrčak, Zagreb

Mnogi nas roditelji pitaju je li njihovo dijete spremno za školu, a svoga predškolca počinju gledati drugim očima.

Većina je roditelja ponosna što njihovo dijete kreće u školu i cijela obitelj dijeli uzbuđenje s budućim školarcem.

Neki roditelji žele odgoditi polazak djeteta u školu, i to iz nekoliko razloga: ili misle da oni kao roditelji nisu spremni – dijete možda neće zadovoljiti zahtjeve škole (što onda doživljavaju kao osobni neuspjeh), ili nisu spremni na promjene obiteljskog života budući da polazak u školu određuje

drukčiji dnevni, tjedni i godišnji ritam života cijele obitelji, ili jednostavno ne žele djetetu "oduzeti" godinu života – neka se još igra! Naravno, ima i onih roditelja koji dijete žele u školu upisati ranije jer misle kako bi se, budući da već čita i piše, sljedeće godine u školi moglo dosadivati. Iстина je da je polazak u školu prva prava prekretnica u životu. Vrtić je "generalna proba" zavrivanja u veliki svijet izvan obitelji, vježbanje samostalnosti i odnosa s vršnjacima, a škola je prvi ozbiljan ispit samostalnosti, odgovornosti i ispunjavanja obveza.

Dječji vrtić Oršula, Šibenik

pripremili smo i/ili preveli za vas

Kako pripremiti dijete za školu i kada započeti?

Stvaramo li motivirajuće okruženje u kojem se podržava dječja radoznalost, aktivnost, stjecanje novih iskustava, igra i stvaralaštvo, stvaramo dobre uvjete za budućeg uspješnog školarca.

Sve nabrojeno djetetu je za normalan razvoj potrebno već od rođenja, što znači da i obitelj i vrtić od prvog dana trebaju stvarati motivirajuće okruženje za dijete. Brigom za optimalan razvoj tijekom cijelog predškolskog razdoblja, stvaramo uvjete i za razvoj uspješnog školarca. Valja znati da su neke djetetove osobine, sposobnosti i vještine presudnije za uspješno školovanje od poznavanja slova.

Danas znamo da dobre preduvjete za uspješan početak školovanja ima dijete koje:

- ima pozitivnu sliku o sebi,
- zna se zauzeti za sebe,
- zna rješavati probleme i sukobe,
- ponosi se uspjehom i podnosi neuspjeh,
- pomaže i dijeli s prijateljima,
- zna se dogovarati i pridržavati pravila,
- upornošću završava što je započelo.

Znamo i to da ove osobine kod djeteta treba njegovati već od jaslja. Slijedeći djetetovu radoznalost i potrebu za aktivnošću i samostalnošću, dajući mu da istražuje različite materijale u sigurnom i socijalno podržavajućem okruženju, učinit ćemo najbolje za njegov trenutni i budući razvoj.

Iz svega dosad rečenog vidljivo je da je za školu spremno svako dijete u dobi između 6 i 7 godina koje je:

1. tjelesno i motorički zrelo:

- zdravo je i dobro razvijeno te može izdržati napore koje traži škola (nošenje torbe, sjedenje u školskoj klupi);
- spretno je i voli biti u pokretu;
- pravilno drži olovku, voli crtati, pisati, izrezivati, a crtež odgovara dobi (npr. crtež čovjeka ima barem glavu, vrat, tijelo, noge, ruke, oči, nos, usta, kosu, uši, neke naznake odjeće... zna nacrtati krug, kvadrat, trokut, romb).

2. spoznajno zrelo:

- ima dobru pažnju te se može igrati ili baviti drugim aktivnostima i do 60 minuta s povremenim otklonima pažnje;

- ustrajno je i uporno, dovrši što je započelo;
- točno razlikuje i imenuje boje i njihove nijanse;
- uspoređuje i imenuje količinske, prostorne i vremenske odnose (veće-manje-jednako, gore-dolje, ispred-iza, prije-poslije, i sl.);
- razlikuje desno i lijevo na sebi, drugima, u prostoru;
- broji do 29-30, zbraja i oduzima na konkretnom materijalu do 10 (kocke, olovke i dr.);
- pamti i reproducira pjesmice i priče (s detaljima);
- rješava probleme po modelu *pretpostavka-provjera-zaključak*;
- razlikuje točno-netočno, stvarno-nestvarno;
- ima važna predznanja – o sebi, obitelji i sl.

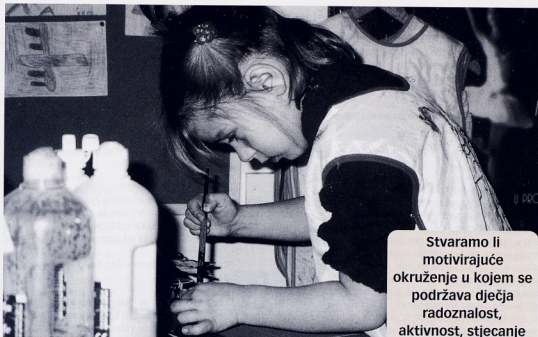
3. govorno zrelo:

- izgovara glasove čisto i govori razgovijetno;
- na temelju slušanja može rastaviti riječi na glasove i spajati glasove u riječi (glasovna analiza i sinteza: nos = n-o-s; r-u-k-a = ruka);
- razumije i slijedi verbalne upute;
- izriče riječima što želi, treba, misli, osjeća;
- sluša i sudjeluje u grupnom razgovoru;
- pripovijeda u logičnom slijedu (početak – sredina – kraj).

4. emocionalno i socijalno zrelo:

- kontrolira burno izražavanje emocija (ljutnju);
- može se strpjeti i pričekati da zadovolji svoje potrebe;
- veseli se uspjehu, podnosi neuspjeh i pokušava ponovno;
- samostalno je u brizi za sebe (jelo, WC, odijevanje, briga o vlastitim stvarima);
- u igri je samostalno, inicijativno i kreativno;
- surađuje s vršnjacima i dogovorom rješava manje sukobe;
- poštuje dogovorena pravila;
- izražava svoje i uvažava tuđe želje i potrebe;
- poštuje i čuva svoju i tuđu imovinu;
- surađuje s odraslima;
- otvoreno je i komunikativno, zna se zauzeti za sebe;
- koristi fraze kulturnog ophođenja (pozdrav, molim, hvala, izvoli, oprostite...).

Naravno, djeca se razlikuju pa neće sva djeca u dobi 6-7 godina imati jednako razvijene sve navedene osobine. Roditelji valja upozoriti da će se neke osobine naglo razviti u narednim mjesecima. I ljetno pred polazak u školu donijet će neka razvojna iznenađenja.

Dječji vrtić Oršula, Šibenik

Dijete valja promatrati cjelovito – što sve zna, može, hoće, čega se boji, što mu pričinjava napor, koje su mu navike nerazvijene i u kojim se situacijama ne snalazi najbolje. Nije dovoljno da je "pametno", ako je npr. vrlo nesamostalno ili se teško nosi s neuspjehom. Dijete koje kreće u školu mora biti zadovoljno samo sa sobom i željeti ići u školu.

Ako su roditelji u nedoumici i razmišljaju o odgodi ili ranijem upisu djeteta u školu, pomoć mogu potražiti u vrtiću:

Odgoviteljica puno zna o djetetu i poznaje ga u vrtićkom okruženju koje je sličnije školi nego obiteljsko okruženje, te vrlo dobro može procijeniti mnoge od navedenih elementa zrelosti za školu. Ona vidi kakav je status djetete steklo u grupi pa roditelju puno može reći o socijalnim, tjelesnim i komunikacijskim mogućnostima djeteta.

Psiholog može točnije procijeniti razinu i pojedinosti spoznajnog razvoja djeteta (percepciju, pažnju, pamćenje, usvojenost pojmova i dr.) te razinu razvoja grafomotorike, kao i emocionalnu zrelost za školu.

Stvaramo li motivirajuće okruženje u kojem se podržava dječja radoznalost, aktivnost, stjecanje novih iskustava, igra i stvaralaštvo, stvaramo dobre uvjete za budućeg uspješnog školarca.

Logoped ima najbolji uvid u sve aspekte razvoja govora i jezika, te izgovora glasova.

Ako roditelji razmišljaju o odgodi polaska u školu jer se djetetu te godine dogodilo nešto *stresno* (npr. rastava ili odlazak roditelja, smrt bliske osobe, prometna nesreća ili neko drugo traumatsko iskustvo) ili djetete ima neke druge *posebne potrebe* (nerazvijen govor, hiperaktivnost, poremećaj pažnje i dr.), možda je dosta dobro da se upis u školu odgodi. O tome se svakako treba posavjetovati sa stručnjakom.

Po svojim razvojnim osobinama djetete u dobi 6-7 godina spremno je za promjene i nove izazove kakve predstavlja škola. Znamo da početak daje pečat cijelom daljnjem školovanju i zato je važno da taj početak bude uspješan. I obitelji i vrtić trebaju pomoći djetetu da prihvati nove obveze i način života izražavajući povjerenje u djetete, školu i učiteljicu. •